

ВІТЧИЗНЯНА ПАРАДИГМА ТАРИФНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗЕД

Входження України до світової системи господарювання потребує вивчення та узагальнення всіх ланок управління економікою країни, регіонів і підприємств, шляхів та методів розвитку світових інтеграційних процесів. Як свідчить світова практика, зовнішньоекономічна діяльність є невід'ємною частиною розвинутої економіки та здійснює ефективний стратегічний вплив на вирішення економічних проблем кожної країни на різних рівнях народногосподарського комплексу. При цьому, зовнішньоекономічна діяльність (ЗЕД) країни має бути науково обґрунтованою, упорядкованою та відрегульованою відповідно до загальноприйнятих у світовій практиці норм.

Теоретичними проблемами розвитку митного регулювання ЗЕД присвячені численні роботи зарубіжних і українських вчених-економістів. Серед них слід відзначити напрацювання В. Леонтьєва, А. Філіпенка, В. Ключка, Ю. Макогона, Д. Богині, П. Адмірал, Е. Хекшера, Р.Д. Джонса, П. Пашко, В. Науменко, І. О. Іващук, О. П. Гребельника, В.П. Мартинюка. Однак потребують додаткового вивчення особливості справляння митних платежів в сучасних умовах, аналіз чинників, що впливають на процеси митного регулювання ЗЕД в контексті інтеграційних процесів та оновлення вітчизняного законодавства тощо.

Регулююче призначення митних платежів передбачає зміну географічного спрямування та структури товарних операцій відповідно до інтересів держави. Фіскальна функція митних податків створює об'єктивні передумови для підвищення ролі держави в економічних процесах суспільства, але не має перевищувати того рівня, коли починається зворотний процес: зменшення податкових надходжень до бюджету, зниження ділової активності суб'єктів ЗЕД. За таких умов надходження від оподаткування зовнішньоторгових операцій зменшується не тільки від зменшення обсягів зовнішньоторговельного обороту, а й за рахунок приховування або зменшення бази оподаткування.

Статистичні показники засвідчують, що держава доволі вдало використовує митно-тарифні інструменти. Так митною службою України протягом 2011 року було зібрано 103242,8 млн. грн., що відповідає 38,8 відсотка загальних надходжень до загального фонду державного бюджету. Порівняно із 2010 роком надходження зросли на 21593,1 млн. грн., або на 26,4 відсотка. На надходження від митної служби України вплинуло збільшення обсягів імпорту товарів (згідно з попередніми даними Національного банку України за 2011 рік імпорт товарів збільшився на 37,5 відсотка порівняно з 2010 роком), а також запровадження тимчасових ставок вивізного (експортного) мита на пшеницю, ячмінь та кукурудзу. Фактичні бюджетні надходження від ПДВ з ввезених на територію України товарів до загального фонду державного бюджету за 2011 рік були вищими, ніж визначено у законі про бюджет на 8,1 відсотка, або на 6956,1 млн. гривень.

Загалом надходження до Державного бюджету України податків на міжнародну торгівлю та зовнішні операції становили 11774 млн. гривень. Найбільшу питому вагу в цих надходженнях має ввізне мито (88,9 відсотка), обсяг надходжень якого до бюджету за результатами 2011 року до бюджету становив 10462,8 млн. грн., в тому числі до загального фонду надійшло 8 315,9 млн. гривень. Порівняно з 2010 роком надходження ввізного мита зросли на 22,3 відсотка, або на 1906,4 млн. грн., до загального фонду зростання надходжень становить 12,6 відсотка, або 927,9 млн. гривень.

Вітчизняний досвід митно-тарифного регулювання після час входження України в СОТ свідчить, що внутрішні економічні умови поліпшуються для одних секторів економіки й погіршуються для інших. Вступ у СОТ зумовив зниження тарифних обмежень для ввезення імпорتنих товарів на внутрішній ринок, що підсилило конкуренцію, яку не всі вітчизняні підприємства спроможні витримати. В цьому контексті важливими залишаються

наступні вектори вдосконалення митно-тарифного інструментарію: 1) регулювання ЗЕД має бути спрямовано як на лібералізацію зовнішньої торгівлі й легалізацію “тіньових” потоків імпорту, так і на захист національного товаровиробника; 2) з огляду на значний потенціал економіки України доцільною є модель тарифного регулювання, що передбачає формування оптимальних ринкових відносин на кожному окремому сегменті внутрішнього ринку з пріоритетом наявності на ньому національного товару; 3) головним державним пріоритетом повинна стати підтримка галузей, які застосовують конкурентоздатні технології, мають високу додану вартість і є перспективними на світовому технологічному ринку; 4) вдосконалення процедур митного адміністрування, митного контролю, квотування й сертифікації для обмеження імпорту неякісної продукції.

Література:

1. Митний кодекс України, затв. Законом України від 13.03.2012 № 4495-VI2 - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: www.zakon.rada.gov.ua
2. Проценко Т.О. Правове забезпечення адміністрування податків та митних платежів : [монографія] / Т. О. Проценко: Нац. акад. ДПС України, 2012. - 596 с.
3. Пашко П. В. Інституційний механізм реалізації митної політики / П. В. Пашко // Фінанси України. - 2013. - № 11. - С. 153-155.

Наталія Олійник

Тернопільський національний економічний університет
Науковий керівник: канд. екон. наук, доцент Луцик А.І.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ОПОДАТКУВАННЯ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ В УКРАЇНІ

Одним із основних завдань економіки України є наповнення державного бюджету грошовими ресурсами через створення сприятливих умов оподаткування. Існують різні види податків, які справляються як до державного так і до місцевого бюджетів. Вагому роль відіграє податок на нерухомість та транспортний податок.

За останні роки у різних країнах світу відбуваються певні зміни щодо нарахування та справляння податку з власників транспортних засобів, адже через шкідливі викиди автомобілів забруднюється навколишнє середовище, погіршується екологічний стан довкілля, яке впливає на здоров'я людей.

Дослідженню вдосконалення системи оподаткування приділяється значна увага у працях таких науковців та фахівців як В. Андрущенко, З. Варналій, В. Вишневський, О. Десятнюк, Ю. Іванов, А. Крисоватий, М. Крупка, В. Мельник, В. Синчак, В. Федосов та інші. Однак, попри значну кількість наукових праць, малодослідженими залишаються організаційно-правові аспекти оподаткування транспортних засобів в Україні - як фізичних так і юридичних осіб.

Ідея підвищення податкового навантаження для багатих відповідає тенденціям розвитку світової системи оподаткування та основним завданням реформування вітчизняної податкової системи. Проте реалізація податкових реформ потребує чіткої формалізації таких процесів. [1]

Можна зазначити, що основна мета такого податку – це наповнення місцевих бюджетів та досягнення соціальної справедливості. На жаль, в Україні мати автомобіль дійсно вважається розкішшю, тому що бідний клас займає майже 80% і придбати нове авто є не так легко, на відміну від країн Європейського Союзу де такої проблеми не існує.

У 2016 році порівняно із 2015 роком відбулися деякі новачі, щодо реформування податку на транспортні засоби. Згідно Податкового кодексу України на сьогодні об'єктом оподаткування транспортним податком є легкові автомобілі, з року випуску яких минуло не більше п'яти років (включно) та середньоринкова вартість яких становить понад 750 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня (1,03 млн грн). Така вартість